

KASBIY FANLARDA CHET TILIDAN SAMARALI FOYDALANISH

Zaytova Mirjaxan

Nukus tumani kasb-xunar maktabi chet tili fani o'qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqola professional fanlar doirasida chet tilidan foydalanishda malaka va samaradorlikka erishish uchun strategiya va metodologiyalarni o'rganadi. Turli pedagogik yondashuvlarni o'rganar ekan, u o'qituvchilarning til o'rganishni ilmiy fanlar mazmuni bilan qanday uzviy bog'lashi, tadqiqot, hamkorlik va muloqotda tildan foydalanish to'g'risida yaxlit tushunchani shakllantirishni o'rganadi. Maqolada mazmunga asoslangan, vazifaga asoslangan va muayyan maqsadlar uchun til (LSP) o'qitish usullari haqida tushuncha berish orqali, til o'qitishni ilmiy sohalaridagi mutaxassislarining noyob ehtiyojlariga moslashtirish muhimligiga urg'u beriladi.*

Kalit so'zlar: *Chet tilini bilish, kasbiy fanlar, pedagogik yondashuvlar, kontentga asoslangan til o'rgatish, topshiriqlarga asoslangan til o'rgatish, maxsus maqsadlar uchun til, xalqaro hamkorlik, foydali materiallar*

Hozirgi kunda o'zaro bog'liq bo'lib borayotgan global landshaftda professional fanlarda chet tilidan samarali foydalanish qobiliyati endi shunchaki orzu qilingan mahorat emas, balki strategik afzallikdir. Korxonalar va tarmoqlar xalqaro miqyosda bo'lib borar ekan, lingvistik va madaniy nuanslarni boshqara oladigan mutaxassislar gullab-yashnash uchun yaxshiroq joylashadilar. Ushbu maqola professional sohada chet tilini qo'llashning ko'p qirrali afzalliklarini o'rganadi.

Globallashgan dunyoda aloqa: Chet tilini o'zlashtirishning asosiy afzalliklaridan biri bu chegaralar bo'ylab muammosiz muloqot qilish qobiliyatidir. Hamkorlik muhim ahamiyatga ega bo'lgan biznes, fan va texnologiya kabi sohalarida ikkinchi tilda o'z g'oyalarini ifoda eta oladigan, muzokaralar olib boradigan va munosabatlar o'rnata oladigan mutaxassislar o'ziga xos ustunlikka ega bo'ladilar. Bu ravonlik aniq muloqot muhitini ta'minlaydi, tushunmovchiliklar ehtimolini kamaytiradi va umumiy samaradorlikni oshiradi.

Madaniy kompetentsiya va hamkorlik: Chet tilidan unumli foydalanish madaniy kompetentsiya bilan birga keladi. Hamkasblaringiz yoki mijozlaringizning madaniy kontekstini tushunish yanada yumshoq hamkorlikni ta'minlaydi. U urf-odatlarini, odob-axloqni va istiqbollarni chuqurroq tushunishni o'z ichiga olgan oddiy tilni bilishdan tashqariga chiqadi. Ushbu madaniy xabardorlik ishonchni kuchaytiradi, to'siqlarni yo'q qiladi va professional muhitda mazmunli hamkorlikni rag'batlantiradi.

Global resurslarga kirish: Chet tilini biladigan mutaxassislar ko'plab global resurslardan foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Xalqaro tadqiqotlarni o'rganish, sanoat nashrlarini o'qish yoki turli tillardagi konferentsiyalarda qatnashish bo'ladimi, bu kirish bilim bazasini kengaytiradi. Bu mutaxassislariga tendentsiyalardan oldinda bo'lish, ilg'or tajribalarni o'zlashtirish va o'z sohalariga yanada mazmunli hissa qo'shish imkonini beradi.

Bozorning kengayishi va biznesning o'sishi: Korxonalar uchun chet tilidan samarali foydalanish yangi bozorlar uchun eshiklarni ochadi. Mijozlar bilan muloqot qila oladigan, bozor talablarini tushuna oladigan va turli tillarda huquqiy va tartibga soluvchi landshaftlarda

harakat qila oladigan professionallar bebaho boyliklardir. Ushbu ko'nikma biznesni kengaytirish va o'sish uchun katalizator bo'lib, kompaniyalarga butun dunyo bo'ylab turli xil iste'molchi bazalaridan foydalanish imkonini beradi.

Karyera ko'tarilishi va etakchilik rollari: Tilni bilish professional dunyoda tobora ko'proq talab qilinadigan xususiyatga aylanib bormoqda. Chet tilini yaxshi bilishini namoyish qilish nafaqat rezyumeni yaxshilaydi, balki martaba ko'tarilish yo'llarini ham ochadi. Bu mutaxassislarni xalqaro topshiriqlar, etakchilik rollari va global istiqbolni talab qiladigan lavozimlarga munosib qiladi.

Moslashuvchanlik va o'rganish tezligi: Chet tilida professional muhitda navigatsiya moslashuvchanlikni va o'rganish epchilligini talab qiladi. Tillar o'rtasida muammosiz o'tish va muloqot uslubini turli madaniy me'yorlarga moslashtira oladigan mutaxassislar yuqori darajadagi moslashuvchanlikni namoyish etadilar. Ushbu moslashuvchanlik o'zgarish doimiy bo'lgan dinamik sohalarda juda muhimdir.

Tarmoq va shaxsiy rivojlanish: Chet tilida muloqot qilish qobiliyati professional tarmoqlarni kengaytiradi. Xalqaro tengdoshlar, murabbiylar va ta'sir o'tkazuvchilar bilan aloqalarni o'rnatish nafaqat turli g'oyalar bilan tanishishni ta'minlaydi, balki shaxsiy rivojlanishni ham oshiradi. Ushbu tarmoqlar maslahat, hamkorlik va murabbiylikning bebaho manbalari bo'lishi mumkin.

Borgan sari o'zaro bog'liq bo'lib borayotgan dunyomizda kasbiy fanlarda chet tilidan mohirlik bilan foydalanish qobiliyati hal qiluvchi mahoratga aylandi. Tilni bilish nafaqat muloqotni osonlashtiradi, balki turli sohalarda global imkoniyatlarga eshiklarni ochadi. O'qituvchilarning kasbiy fanlarda chet tilidan samarali foydalanishni oshirish uchun qo'llashi mumkin bo'lgan pedagogik usullarni o'rganadi.

- **Kontentga asoslangan til o'rgatish:** Kontentga asoslangan til o'qitish til o'rganishni kasbiy fanlar mazmuni bilan birlashtiradi. O'qituvchilar o'z kasbiy sohasini o'rganish davomida o'quvchilarga til ko'nikmalarini egallash imkonini beruvchi sohaga xos til va terminologiyani o'z ichiga olgan kurslarni loyihalashtira oladi. Ushbu yondashuv tilni o'rganish o'quvchilarning tanlagan kasbiga bevosita taalluqli bo'lishini ta'minlaydi.

- **Vazifaga asoslangan til o'rgatish:** Vazifaga asoslangan tilni o'rgatish til o'rganishni kasbiy kontekstga tegishli vazifalar atrofida tuzadi. O'quvchilarni hisobot yozish, taqdimotlar yoki biznes uchrashuvlari kabi haqiqiy professional vazifalarni taqlid qiluvchi faoliyatga jalb qilish orqali o'qituvchilar haqiqiy vaziyatlarda tildan foydalanish uchun amaliy imkoniyatlar yaratadilar. Ushbu yondashuv til ko'nikmalarini professional sharoitlarda qo'llashga urg'u beradi.

- **Maxsus maqsadlar uchun til (LSP):** Til o'qitishni muayyan kasbiy sohada o'quvchilarning o'ziga xos ehtiyojlariga moslashtirish muayyan maqsadlar uchun tilni tavsiflaydi. O'qituvchilar biznes, fan yoki texnologiya kabi sohalarda talab qilinadigan lug'at, nutq shakllari va muloqot qobiliyatlariga qaratilgan maxsus til kurslarini ishlab chiqishi mumkin. Bunday yondashuv til o'rganishning o'quvchilarning kelajakdagi kasblari talablariga mos kelishini ta'minlaydi.

- **Simulyatsiya va rol o'ynash:** Rolli o'yin mashqlari orqali professional stsenariylarni taqlid qilish o'quvchilarga kontekstda tildan foydalanishni mashq qilish imkonini beradi. O'qituvchilar muzokaralar, mijozlar uchrashuvlari yoki muammolarni hal qilish holatlari bilan

bog'liq stsenariylarni yaratishi mumkin. Ushbu amaliy yondashuv o'quvchilarga tanlagan kasblari bo'yicha samarali muloqot qilish uchun zarur bo'lgan til ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

- **Haqiqiy materiallar:** Professional kontekstdagi real dunyo materiallaridan foydalanish tilni o'qitishni boyitadi. O'qituvchilar til darslariga o'quvchilarning kasbiy sohasidagi haqiqiy hujjatlar, maqolalar, hisobotlar va amaliy tadqiqotlarni kiritishlari mumkin. Professional materiallarda haqiqiy tildan foydalanish o'quvchilarning maxsus lug'atni tushunish va qo'llashni yaxshilaydi.

- **Til almashinuvi va tandem o'rganish:** Til almashish bo'yicha hamkorlik yoki tandem o'rganishni osonlashtirish o'quvchilarni ona tilida so'zlashuvchilar yoki maqsadli tilda so'zlashuvchilar bilan bog'laydi. Ushbu yondashuv o'zaro til amaliyoti uchun muhit yaratadi, hamkorlikda o'rganish tajribasini rivojlantiradi va real hayotda tildan foydalanish imkoniyatlarini beradi.

- **Kasbiy rivojlanish seminarlari:** Muayyan kasblar uchun zarur bo'lgan til ko'nikmalariga qaratilgan seminarlarni taklif qilish o'quvchilarning kasbiy tayyorgarligini qo'llab-quvvatlaydi. Rezyume yozish, ish bilan bog'liq suhbatlar va professional taqdimotlar bo'yicha seminarlar professional dunyo talablariga moslashtirilgan amaliy tilni o'rgatadi.

- **Texnologiya integratsiyasi:** Texnologik vositalarni kiritish til o'rganish tajribasini oshiradi. O'qituvchilar til o'rganish ilovalari, onlayn platformalar va professional muloqotni taqlid qiluvchi virtual hamkorlik vositalaridan foydalanishlari mumkin. Ushbu vositalar o'quvchilarga haqiqiy virtual muhitda til ko'nikmalarini mashq qilishlari uchun interaktiv imkoniyatlarni taqdim etadi.

- **Amaliyot va ish joylari:** Professional sharoitlarda immersiv tildan foydalanish imkoniyatlarini ta'minlash juda muhimdir. Amaliyot yoki ishga joylashishni osonlashtirish orqali o'qituvchilar o'quvchilarga til ko'nikmalarini haqiqiy ish joylarida qo'llash, amaliy tajriba orttirish va professional kontekstda til bilish darajasini oshirish imkonini beradi.

- **Ko'p tilli tengdoshlar hamkorligi:** Turli ona tillari bo'lgan o'quvchilar o'rtasida hamkorlikni rag'batlantirish ko'p tillilikni rivojlantiradi. Guruh loyihalari yoki hamkorlikdagi faoliyat, bu yerda turli tillarga ega bo'lgan o'quvchilar til almashish, madaniy tushunish va til chegaralari bo'yicha samarali muloqotni rivojlantirishga yordam beradi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, chet tilidan kasbiy fanlarda samarali foydalanish til bilimidan ustun turadigan transformativ mahoratdir. Bu eshiklarni ochadigan, hamkorlikni rag'batlantiradigan va o'zaro bog'langan dunyoda muvaffaqiyatga erishish uchun mutaxassislarni joylashtiradigan strategik aktivdir. Sanoat globallashuvi davom etar ekan, bu ko'nikmani o'zlashtirgan va o'zlashtirganlar innovatsiyalar, yetakchilik va shaxsiy o'sishda birinchi o'rinda turadilar. Bu faqat boshqa tilda gapirish emas; bu imkoniyatlar dunyosini ochish haqida deyishimiz mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Xodjiyeva, F. O., & Malikova, A. M. (2023). CHET TILI O'QITUVCHILARINING KASBIY KOMPETENSIYALARI. Innovative Development in Educational Activities, 2(23), 452-464.

2. Nashirova, D. B. (2023). NOFILOLOGIK OLIY OQUV YURTLARIDA CHET TILINI O'QITISH JARAYONIDA KEYS USULIDAN FOYDALANISH. PEDAGOG, 6(11), 520-526.
3. Xalmamatova, L. A., & Shatmanova, S. O. (2023). MUTAXASSISLIK FANLARINI O'QITISHDA INNOVATSION VA ILG'OR TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH. GOLDEN BRAIN, 1(1), 306-309.
4. Minamatov, Y. E. O. G. L., & Nasirdinova, M. H. Q. (2022). Application of ICT in education and teaching technologies. Scientific progress, 3(4), 738-740.
5. Minamatov, Y. E. O. G. L., & Yusupova, N. M. (2022). SMART texnologiyalarda ta'lim jarayoni. Central Asian Academic Journal of Scientific Research, 2(6), 441-445.
6. Djurayeva, M., & Minamatov, Y. (2023, October). ONA TILI-SAVODXONLIK FANI. In Conference on Digital Innovation: "Modern Problems and Solutions".